

ЛІТЕРАТУРА

1. Жалдак М. І., Рамський Ю. С., Рафальська М. В. Модель системи соціальнопрофесійних компетентностей вчителя інформатики. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання. № 7. 2009. С. 3–10.
2. Морзе Н. В. Інформатична компетентність учнів може бути вищою від компетентності тих, хто їх навчає? (за матеріалами моніторингового дослідження з інформатичних компетентностей випускників в Україні). Комп'ютер у школі та сім'ї. № 8. 2010. С. 3–8. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/komp_2010_8_2
3. Морзе Н. В., Кочарян А. Б. Модель стандарту ІКТ-компетентності викладачів університету в контексті підвищення якості освіти. Інформаційні технології і засоби навчання. №5. 2014. С. 27–39.
4. Романова Г. В. Використання мультимедійних засобів навчання на уроках англійської мови. Таврійський вісник освіти. 2015. № 1(49). С. 227–234
5. Рябуха Т. В., Гостіщева Н. О., Харченко Т. І. Підготовка майбутніх фахівців-філологів до використання сучасних освітніх технологій у професійній діяльності: колективна монографія. 2017. С. 46–51

Герасимчук А. В.

група СОА–18–1 (Хмельницький національний університет)

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, доцент Рогольська О. О.

ТЕМА НАЦІОНАЛЬНО-ВИЗВОЛЬНОГО РУХУ У ПОЕМІ ДЖ. Г. БАЙРОНА «ПАЛОМНИЦТВО ЧАЙЛЬД-ГАРОЛЬДА»

Тема першої пісні поеми «Паломництво Чайльд-Гарольда» – нашестя наполеонівських військ на Піренейський півострів. Симпатія поета повністю на боці іспанців, які протистоять загарбнику, це він демонструє протягом усієї першої пісні. [1]

*«К оружию, испанцы! Миценье, миценье!
Дух Реконкисты правнуков зовет.
Пусть не копье подьелет он в сраженье,
Плюмажем красным туч не достает,
Но, свистом пуль означив свой полет,
Ощерив жерла пушек роковые,
Сквозь дым и пламень кличет он: вперед!»* [3, с. 26]

Боротьба іспанського народу важлива не лише для самої Іспанії – поет вірить, що вона може стати натхненним прикладом для інших народів. У єдності героїчної особистості з народом Байрон вбачає запоруку успіху іспанців у боротьбі за гідну справу. Зовсім інший погляд у поета на тих, хто досягнув почестей і слави в результаті загарбницьких воєн.

*«Три знамени взывают к небесам,
Три языка воздвигли спор ужасный.
Француз, испанец, бритт сразились там,-
Враг, жертва и союзник тот опасный,
В чью помощь верить – право, труд напрасный»* [3, с. 28].

*«Еще не пробил час, но вновь войска
Идут сквозь пиренейские проходы.
Конца никто не ведает пока,
Но ждут порабощенные народы,
Добьется ли Испания свободы,
Чтобы за ней воспряло больше стран»* [3, с. 48].

Тема народу, що бореться за свою незалежність, продовжує розвиватися у другій пісні. Тут розкрита тема зрадництва – Байрон зневажає зрадників, тих, які стали служити турецькому султанові, виконувати його волю. Саме таким був Алі-Паша – правитель Албанії, який фактично здав країну турецькому володарю [1].

*«В обширной зале, где фонтан звенит,
Где стены белым мрамором покрыты,
Где все к уладам чувственным манит,
Живет Али, разбойник именитый.
Нет от его жестокости защиты, —
Но старчески почтенные черты
Так дружелюбно-мягки, так открыты,
Полны такой сердечной доброты,
Что черных дел за ним не заподозришь ты» [3, с. 55].*

Значну частину другої пісні присвячено Греції. Контраст між славним минулим країни та нинішнім приниженим становищем знаходить відгук у серці поета. Жагучий заклик до відродження країни, до звільнення від турецького панування пронизує другу пісню.

*«Увы, Афина, нет твоей державы!
Как в шуме жизни промелькнувший сон,
Они ушли, мужи высокой славы,
Те первые, кому среди племен
Венец бессмертья миром присужден.
Где? Где они? За партией учат дети
Историю ушедших в тьму времен,
И это все! И на руины эти
Лишь отсвет падает сквозь даль
тысячелетий» [3, с. 51].*

Серед руїн прекрасної Еллади автор знаходить розраду у природі. Свобода і любов, природа і поезія і у скорботному розпачі виявляються нетлінними. Настрої весь час інтонаційно змінюються: захоплення прекрасною Елладою, в якій жив дух свободи, змінюється гнівом на нащадків, які скорилися рабству.

*«Ужель признают, не краснея, бритты,
Что Альбион был рад слезам Афин,
Что Грецию, молившую защиты,
Разграбил полумира властелин!
Страна свободы, страж морских пучин,
Не ты ль слыла заступницей Эллады!
И твой слуга, твой недостойный сын
Пришел, не зная к слабому пощады,
Отнять последнее сокровище Паллады!» [3, с. 56].*

Поету важко бачити, як Греція, підкорена турецьким султаном, «втоптана у тлін». Але гнів змінює надія, що в очах народу «ще не загас вогонь», і логічним завершенням цієї думки стає заклик:

*«О Греция! Восстань же на борьбу!
Раб должен сам добыть себе свободу!
Ты цепи obnovишь, но не судьбу.
Иль кровью смьют позор, иль быть рабом рабу!» [3, с. 83].*

Розповідаючи про свого героя, про себе, про все побачене й пережите, автор звертається до сивої давнини (античності), до недавнього минулого (подій Французької революції), до сучасного життя (тогочасного суспільства, боротьби європейських народів за незалежність тощо). Крізь призму вчорашнього й нинішнього поет зазирає у майбутнє – тому поема містить художні прогнози, застереження щодо повторення людством колишніх помилок. У песимізмі і розчаруванні Гарольда знайшли відображення настрої буржуазно-демократичної інтелігенції Західної Європи після провалу Французької революції 1789–1794 рр. Це розчарування було зумовлене не тільки політичною реакцією, а також втратою віри у можливість розуму, про які писали просвітителі.

У поемі, велична краса природи протистоїть потворності сучасного суспільного життя. Байрон розмовляє із своїм народом його національною мовою, відмовляючись від умовностей і манірності «поетичної» мови класицистів [2]. Незабутнє враження у нього залишила природа Албанії, простота побуту, благоденність і мужність народу.

*«Над скалами Албанії сурової
Восходит день. Вот Пинд из темных туч
В тюрбане белом, черный и лиловый,
Возник вдали. На склоне миштых круч
Селенья бледный освещает луч.
Там лютый барс в раселинах таится,
Орел парит, свободен и могуч.
Там люди вольны, словно зверь и птица,
И буря, Новый год встречая, веселится» [3, с. 67].
«Албанец твердо свой закон блюдет.
Он горд и храбр, от пули не бежит он,
Без жалоб трудный выдержит поход.
Он как гранит его родных высот.
Храня к отчизне преданность сыновью,
Своих друзей в беде не предаст
И, движим честью, мценьем иль любовью,
Берется за кинжал, чтоб смыть обиду кровью» [3, с.76].*

В Албанії були написані 2 перші пісні поеми «Паломництво Чайльд-Гарольда». Саме тут Байрон уперше заявив про свої симпатії до національно-визвольної боротьби поневолених народів і про свою ненависть до загарбників.

ЛІТЕРАТУРА

1. До вивчення поеми паломництво Чайльд-Гарольда – Джордж Ноел Гордон Байрон (1788-1824) – заглиблюючись у внутрішній світ : із літератури романтизму: URL: https://zarlit.com/textbook/9klas_4/26.html (дата звернення 03.04.2021)
2. Оспівування визвольної боротьби у поемі Джорджа Байрона «Паломництво Чайльд Гарольда»: URL: <https://www.ukrlib.com.ua/tvory-zl/printit.php?tid=6069> (дата звернення 03.04.2021)
3. Паломничество Чайльд Гарольда / пер.с. англ. В. Левика. – М. : ООО «Издательство АСТ»; Харьков: Фолио, 2002. – 224 с.

Головата У. А.

група мСОАМ–11 (Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка)

Науковий керівник – кандидат педагогічних наук, доцент Дацків О. П.

ДИДАКТИЧНІ ІГРИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Застосування активних форм та методів навчання, серед яких дидактичні ігри займають важливе місце, є надзвичайно важливим та перспективним шляхом ефективного навчання та виховання сучасних школярів [3]. Видатні педагоги минулого і сучасності визначали гру як розвивальну діяльність, що сприяє розвитку всіх компетентностей людини (Ж. Піаже, Б. Д. Давидов, Д. Б. Ельконін, С. Л. Рубінштейн та ін.).

Метою даного дослідження є визначення ролі дидактичної гри у житті учнів початкової школи. Відповідно до мети визначено такі завдання: дослідити цінність дидактичних ігор та навести приклади їх використання на уроках англійської мови.

Д. Б. Ельконін вважає, що гра являється засобом розвитку мотиваційної сфери, засобом пізнання, спілкування, розвитку розумових здібностей та засобом розвитку довільної